

Sygn.akt III AUa 134/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 sierpnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Dorota Elżbieta Zarzecka (spr.)

Sędziowie: SA Bożena Szponar - Jarocka

SO del. Bohdan Bieniek

Protokolant: Magda Małgorzata Gołaszewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 7 sierpnia 2013 r. w B.

sprawy z odwołania B. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o emeryturę nauczycielską

na skutek apelacji wnioskodawczyni B. J.

od wyroku Sądu Okręgowego w Suwałkach III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 28 listopada 2012 r. sygn. akt III U 604/12

oddala apelację.

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. decyzją z dnia 2 sierpnia 2012r., na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz.U. z 2009r., nr 153 poz. 1227 ze zm.) oraz ustawy z dnia 26 stycznia 1982r. Karta Nauczyciela (tj. Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) odmówił B. J. (1) prawa do emerytury, wskazując na fakt, że rozwiązanie stosunku pracy nie nastąpiło na jej wniosek, a w związku z orzeczeniem o niezdolności do wykonywania dotychczasowej pracy nauczyciela.

W odwołaniu od powyższej decyzji B. J. (2) domagała się jej zmiany i przyznania prawa do emerytury. Podniosła, iż rozwiązanie umowy o pracę poprzedziło pogorszenie jej stanu zdrowia i wówczas nie zastanawiała się na tym co będzie dla niej korzystniejsze – przejście na emeryturę czy rentę z tytułu niezdolności do pracy. Jej zdaniem pracodawca w sposób niewystarczający zadbał o prawidłowe rozwiązanie umowy o pracę, co w efekcie było dla niej mniej korzystne.

Sąd Okręgowy w Suwałkach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 28 listopada 2012r. oddalił odwołanie.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że B. J. (2) legitymowała się na dzień 31 grudnia 2008r. łącznym okresem zatrudnienia w wymiarze 30 lat 4 miesięcy i 9 dni, w tym wymaganymi co najmniej 20 latami pracy w szczególnym charakterze. Dnia 31 marca 2010r. został rozwiązany jej stosunek pracy z Zespołem Szkół Ogólnokształcących w S., gdzie była zatrudniona w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku nauczyciela wychowania fizycznego. Ustanie

stosunku pracy nastąpiło w wyniku orzeczenia lekarza medycyny pracy o niezdolności wnioskodawczynie do pracy na dotychczas zajmowanym stanowisku. Wcześniej od 11 marca 2009r. do 11 marca 2010r. przebywała ona na urlopie dla poratowania zdrowia, a po jego zakończeniu została skierowana przez pracodawcę na badanie kontrolne. Od 10 marca 2010r. przebywała w szpitalu. Tego dnia wystąpiła również z wnioskiem o rentę z tytułu niezdolności do pracy. Decyzją z dnia 10 czerwca 2010r. przyznano jej prawo do tego świadczenia do dnia 31 maja 2012r., a decyzją z dnia 19 czerwca 2012r. - do dnia 31 maja 2014r.

Sąd pierwszej instancji odniósł się do art. 88 ust. 1 i 2a w/w ustawy. Następnie stwierdził, że w przypadku B. J. nie został spełniony warunek rozwiązania umowy o pracę, przez co nie było możliwości przyznania jej prawa do świadczenia emerytalnego w oparciu o w/w przepis. Skoro pracodawca uzyskał zaświadczenie lekarza medycyny pracy o przeciwwskazaniach zdrowotnych do dalszego wykonywania przez nią pracy na stanowisku nauczyciela wychowania fizycznego, to zgodnie z art. 23 ust. 1 pkt 3 Karty Nauczyciela doszło do ustania stosunku pracy. Tryb rozwiązania stosunku pracy był w tej sytuacji prawidłowy i znajdował oparcie w przepisach.

Apelację od powyższego wyroku wniosła B. J. (3). Wskazała, że dnia 10 marca 2010r. złożyła wniosek o rentę, a następnie trafiła do szpitala psychiatrycznego w S.. Jej stan zdrowia nie pozwalał zatem na zweryfikowanie dokumentów zezwalających jej na przejście na wcześniejszą emeryturę. Jej zdaniem spełniła ona warunki do przyznania prawa do tego świadczenia, jednak zakład pracy nie przygotował stosownych dokumentów.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna, albowiem Sąd pierwszej instancji dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych i prawnych w niniejszej sprawie oraz przez ich przyzmat wywiódł słuszne wnioski w przedmiocie braku prawa B. J. (3) do wcześniejszej emerytury, na mocy art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982r. Karta Nauczyciela.

Sąd Apelacyjny w pełni podzielił i zaakceptował ocenę oraz argumentację prawną przedstawioną w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

Istotę sporu w niniejszej sprawie stanowiło ustalenie, czy wnioskodawczynie spełniła przesłanki uprawniające do nabycia wcześniejszej emerytury nauczycielskiej, na podstawie art. 88 w/w ustawy, a w szczególności, czy spełniła przewidziany w tym przepisie warunek w postaci rozwiązania stosunku pracy.

Wyżej wskazany art. 88 ust. 1 jest unormowaniem szczególnym i w zakresie uprawnień emerytalnych nauczycieli normuje wszystkie wymagania, których spełnienie uprawnia nauczyciela do przejścia na emeryturę. Stosownie do jego treści nauczyciele mający trzydziestoletni okres zatrudnienia, w tym 20 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze mają możliwość - bez względu na wiek - nabycia uprawnień emerytalnych po rozwiązaniu na swój wniosek stosunku pracy. Zgodnie z ustępem 2a w/w przepisu nauczyciele urodzeni po dniu 31 grudnia 1948 r., a przed dniem 1 stycznia 1969 r., jak skarżąca, zachowują prawo do przejścia na emeryturę bez względu na wiek, jeżeli: spełnili warunki do uzyskania emerytury, określone w ust. 1, w ciągu dziesięciu lat od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS, z wyjątkiem warunku rozwiązania stosunku pracy, oraz nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na dochody budżetu państwa. Nowelizacja przepisu art. 88 ust. 2a Karty Nauczyciela z dnia 23 sierpnia 2007r., dotyczyła odstąpienia od warunku rozwiązania stosunku pracy do dnia 31 grudnia 2008r. przez nauczycieli urodzonych w okresie od 31 grudnia 1948r. do 1 stycznia 1969r., jeśli spełniają oni w tej dacie pozostałe warunki z art. 88 ust. 1 Karty Nauczyciela, w tym legitymują się wymaganym okresem zatrudnienia. Stąd osoby urodzone w w/w okresie chcąc przejść na wcześniejszą emeryturę, muszą spełniać warunki z art. 88 ust. 1 Karty Nauczyciela do dnia 31 grudnia 2008r., za wyjątkiem rozwiązania na swój wniosek stosunku pracy do tej daty. Warunek ten mogą one wypełnić po tej dacie. Jednakże do dnia wydania decyzji przez organ emerytalny winny rozwiązać stosunek pracy w określonym trybie, czyli na swój wniosek. Wprawdzie art. 88 ust 1a w/w ustawy przewiduje, że nauczyciele spełniający warunki określone w ust. 1 mogą przejść na emeryturę również w wypadku rozwiązania stosunku pracy lub wygaśnięcia stosunku pracy, ale jedynie

w okolicznościach określonych w art. 20 ust. 1, 5c i 7 w/w ustawy, gdy dochodzi do likwidacji szkoły albo zmian organizacyjnych powodujących zmniejszenie liczby oddziałów w szkole lub zmian planu nauczania.

Sąd Okręgowy dokonał prawidłowej analizy trybu rozwiązania umowy o pracę, która łączyła wnioskodawczynię z Zespołem Szkół Ogólnokształcących w S. od dnia 1 września 1982r. do 31 marca 2010r. (świadczenie pracy z dnia 1 kwietnia 2010r. na k. 3C akt osobowych) i oparł się na trafnej interpretacji art. 88 ust. 1 w/w ustawy, co skutkowało uznaniem, że nie spełniła ona istotnego warunku przyznania prawa do wcześniejszej emerytury nauczycielskiej dotyczącego rozwiązania stosunku pracy na jej wniosek.

Opierając się na wymaganej ścisłej wykładni art. 88 ust. 1 w/w ustawy, należało przyjąć, że rozwiązanie umowy o pracę wnioskodawczyni przez Dyrektora Zespołu Szkół Ogólnokształcących w S. z dniem 31 marca 2010r., na podstawie art. 23 ust. 3 ustawy Karta Nauczyciela, nie mieściło się w granicach użytego w tym przepisie zwrotu „rozwiązanie na swój wniosek stosunku pracy”. Fakt, że to pracodawca, a nie wnioskodawczyni, w związku z orzeczeniem lekarza medycyny pracy z dnia 1 marca 2010r. (k. 98B akt osobowych) o jej niezdolności do wykonywania pracy na dotychczas zajmowanym stanowisku, rozwiązał umowę o pracę wykluczał możliwość uzyskania przez nią wcześniejszej emerytury nauczycielskiej.

W orzecznictwie także ugruntowany jest pogląd, w myśl którego wynikające z art. 88 ust. 1 in fine wymaganie rozwiązania stosunku pracy jest koniecznym warunkiem powstania prawa do emerytury (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 20 października 1999r., II UKN 149/99, OSNP 2001 Nr 2, poz. 46; z dnia 30 sierpnia 2001r., II UKN 525/00, OSNP 2003 Nr 12, poz. 298; z dnia 20 listopada 2001r., II UKN 626/00, OSNP Nr 16, poz. 390; z dnia 13 czerwca 2007r., II UK 232/06, niepubl.; z dnia 19 września 2007r., III UK 43/07, LEX nr 896061; z dnia 17 kwietnia 2008 r., II UK 194/07, LEX nr 490383 i z dnia 25 kwietnia 2008r., I UK 267/07, LEX nr 607443).

Przepis art. 88 ust. 1 ustawy Karta Nauczyciela przewiduje konkretne warunki do nabycia prawa do tej emerytury, wśród których koniecznym jest rozwiązanie przez nauczyciela na jego wniosek stosunku pracy przed wydaniem decyzji o prawie do emerytury. W/w przepis posiada bowiem jednoznaczne brzmienie i nie można interpretować go w sposób rozszerzający. Zamiarem ustawodawcy było bowiem przyznanie prawa do emerytury jedynie takim osobom, które sensu stricto z własnej inicjatywy rozwiązały stosunek pracy. Wnioskodawczyni tego nie uczyniła. Podane zaś przez nią w apelacji okoliczności wskazujące na brak jej inicjatywy w kwestii rozwiązania stosunku pracy wywołany złym stanem zdrowia i pobytem w szpitalu nie mógł decydować o rozstrzygnięciu w niniejszej sprawie. Zdrowotne problemy wnioskodawczyni nie były nagłe, już bowiem od dnia 11 marca 2009r do 11 marca 2010r. przebywała ona na urlopie dla poratowania zdrowia. Nie miały one przy tym znacznego wpływu na jej percepcję rzeczywistości. Wnioskodawczyni wykazywała bowiem aktywność w swoich sprawach, np. dnia 10 marca 2010r., w którym została przyjęta do szpitala psychiatrycznego złożyła również w organie rentowym wniosek o rentę z tytułu niezdolności do pracy, a dnia 12 marca 2010r. zawarła z pracodawcą porozumienie o zwolnieniu z obowiązku świadczenia pracy (97B akt osobowych).

Należy podkreślić, że art. 88 ust. 1 w/w ustawy nakładał ścisły i formalny obowiązek na ubezpieczoną rozwiązała stosunku pracy na jej wniosek. Wnioskodawczyni jednak tego nie uczyniła, stąd pracodawca postąpił prawidłowo nie składając do organu rentowego jej wniosku o wcześniejszą emeryturę nauczycielską.

Reasumując, nie było podstaw do przyznania wnioskodawczyni prawa do wcześniejszej emerytury nauczycielskiej, w trybie art. 88 ust. 1 Karty Nauczyciela.

Z powyższych względów na podstawie art. 385 k.p.c. orzeczono jak w sentencji wyroku.